

Welk China? (4)

Van Gulik heeft met zijn Tie romans een eigen vorm geschapen, Westers van structuur, Chinees van achtergrond, maar niet per se historisch zuiver.

Het ging hem niet om het schrijven van wetenschappelijke werken, doch om het creëren van spannende, amusante verhalen, voldoende binnen de Chinese traditie om aantrekkelijk te zijn voor zijn Oosterse lezerskring, later ook bedoeld als "leering ende vermaeck" van Westerse lezers, van wie hij dacht dat zij zo onbekend waren met de Chinese geschiedenis, dat hij in praktisch elk nawoord meende te moeten uitleggen dat de Chinezen in Rechter Tie's tijd geen staart droegen en opium, noch tabak kenden.

Tenslotte moet worden bedacht dat vrijwel alle Tie romans in de provincie spelen. Het Chinees historisch besef moge groot zijn, het is vooral sterk op het gebied van politiek-institutionele ontwikkelingen aan het Hof of in de bureaucratie; het is zwak m.b.t. sociaal-economische ontwikkelingen in de provincie. De schrijver kon op dat gebied zijn fantasie - binnen het kader van zijn veelomvattende kennis en vooral aanvoelen van de Chinese cultuur - zonder gevaar laten gaan.

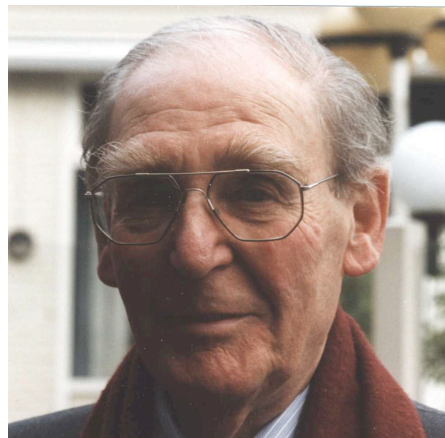
Robert van Gulik beschouwde zichzelf niet als kunstenaar, maar als ambtenaar met een wetenschappelijke inslag en artistieke hobbies. In zijn autobiografische notities schrijft hij: "zonder wetenschappelijk onderzoek zou ik mijn diplomatieke carrière... niet hebben kunnen voortzetten." En even verder: "Zo is het schrijven van romans een onontbeerlijk derde facet van mijn werk geworden, een ontspanning die mijn belangstelling in diplomatieke en wetenschappelijke activiteiten levend houdt." (zie blz. 233 van het boek over Van Gulik - *Een man van drie levens* - door C.D. Barkman en H. de Vries-Van der Hoeven). De Rechter Tie romans waren geen puur wetenschappelijk werk (eerste

niveau) en ook niet populair-wetenschappelijk als b.v. *Sexual Life in Ancient China* (tweede niveau), hoewel zijn wetenschappelijke kennis uiteraard zijn neerslag vond in zijn romans — het derde niveau: uit de laatste hoofdstukken van *Moord op het Maanfeest* — Van Guliks laatste, posthuum uitgegeven en naar mijn smaak beste Tie-roman — blijkt duidelijk hoe diep zijn kennis van T'ang poëzie wel was. Hans H. Frankel onderkent in zijn artikel *The Contemplation of the past in T'ang poetry* zes steeds terugkerende onderwerpen in de T'ang poëzie:

- het beklimmen van een berg
- het kijken in de verte in relatie tot het terugblikken in het verleden
- het beschrijven van een niet-historisch landschap, waarin
- de bestendigheid van rivieren en bergen contrasteert met de menselijke vergankelijkheid
- het verwijzen naar historische personen en "relics of the past"
- tranen

Frankels artikel verscheen in 1973, vijf jaar na de publicatie van *De Moord op het Maanfeest*, waarin niet alleen Rechter Tie een berg beklimt, maar waarin ook wordt voldaan aan de vijf andere conventies. Dat kan geen toeval zijn.

Iwan Verkade, 1998

T'ang poëzie

Iwan Verkade heeft het in het laatste deel van zijn artikel over zes terugkerende onderwerpen in de T'ang poëzie.

Ter illustratie volgt hier enkele voorbeelden in een Engelse vertaling.

On Climbing You-Chou Terrace

Ahead I cannot see
the ancient faces,
Behind I cannot see
the coming sages.
I brood upon the endlessness
of Nature,
Lonely and sick at heart,
with falling tears.

Ch'en Tzu-ang (656-698)

Climbing the Crane Pagoda

White sunlight disappears
from the hillside,
Yellow River flows on into the sea.
Desiring to scan
the thousand-mile vista
I climb another storey of the pagoda

Wang Chih-huan (8^e eeuw)

Gibbon

White moon, grey mist,
and dark flowing water.
A lone gibbon with a grudge
cries out in mid-Autumn
- Three sounds almost sundered,
as if his heart would sunder too.
Thought of tender age,
yet his head is touched with white.

Tu Mu (803-852)

Agenda

24-09-2003 Lezing Willem v. Gulik
(36^e sterfdag RvG)

Rechter Tie en de 20 goudstukken

